

19 Δεκεμβρίου 2018

Έθος και ηθικισμός. Το ζητούμενο για την πνευματική ολοκλήρωση (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

[/ Πεμπτούσια](#)

Η ανάγκη επιστροφής σε μια κοινωνία με αρχές και η εφαρμογή ενός συστήματος αξιών που θα ισορροπήσει τον σύγχρονο άνθρωπο με τον εαυτό του και το κοινωνικό σύνολο, έχει γίνει επιτακτική. Όταν μιλάμε για αρχές όμως, πώς θα οριοθετήσουμε, με τα νέα δεδομένα που προκύπτουν, τα σημεία εκείνα που αποτελούν οδοδείκτη για το μέλλον;

Η απάντηση είναι μία και προέρχεται από την Αγία Γραφή. Στο θεόπνευστο κείμενό της, βρίσκουμε τις απαντήσεις που ζητάμε, σε κάθε λογής ερώτημα. Γιατί απλούστατα, η Αγία Γραφή είναι η επισφράγιση τού οικουμενικού μηνύματος τού Χριστού, που δε γνωρίζει αλλοιώσεις, προσθήκες, μεταβολές, αλλά υπερέχει χώρου και χρόνου, όντας πάντοτε επίκαιρο. Συνεπώς, το χαμένο ήθος, που μονίμως αποζητάμε και λέμε ότι λείπει από τον άνθρωπο, ότι μάς λείπει, είναι εκείνο που διδάσκει η Αγία Γραφή, το Ιερό Ευαγγέλιο και οι Απόστολοι τής Εκκλησίας. Τελικά όμως, τί υπερισχύει στις μέρες μας; Αφ' ενός η έλλειψη κάθε ηθικής αξίας, αφ' ετέρου η διαστρέβλωση αυτής. Και μάλιστα, μέσα στο χώρο τής Εκκλησίας συχνά -και είναι λυπηρό- υπερισχύει ο ηθικισμός.

Πρόκειται για την φαρισαϊκή εκείνη αντίληψη, κατά την οποία η στείρα υπακοή στο Θείο θέλημα και η εφαρμογή του στη καθημερινή ζωή, δημιουργεί «αναμάρτητους» ανθρώπους. Αυτή η μερίδα ανθρώπων που έχει συνήθως την έξωθεν καλή μαρτυρία, αποφεύγει τον συσχετισμό με τους «άλλους», τους οποίους θεωρεί μιαρούς και εμμένει να πράττει το ηθικό, διότι «έτσι πρέπει». Αλλοίμονο! Τί ηθικό υπάρχει στο «πρέπει»; Όταν ο Θεάνθρωπος τονίζει ότι η αγάπη είναι το ζητούμενο. Γιατί ο Θεός είναι Πατέρας, όχι τιμωρός. Η σχέση μας λοιπόν μαζί του χρειάζεται να έχει αληθινές βάσεις, στηριζόμενη στην αγάπη και όχι στον φόβο ή στην υπαλληλική σχέση, περιμένοντας αμοιβή για τις καλές πράξεις μας.

Η διαφορά λοιπόν ανάμεσα στο ήθος και τον ηθικισμό, έγκειται στο σκεπτικό τού ανθρώπου όταν πράττει. Πράττω κατά συνείδηση, γιατί έτσι νοιώθω και κυρίως χωρίς ανάγκη επίδειξης, ή πράττω γιατί έτσι πρέπει, επιδεικνύοντας την «ανωτερότητά» μου στους άλλους ανθρώπους; Πράττω από αγάπη, από παραδοχή τού Θείου θελήματος, από αγνή και ανιδιοτελή πίστη ή πράττω περιμένοντας την αμοιβή μου; Όταν η πράξη γίνεται αυτοσκοπός, για επίδειξη και αυτοεπιβεβαίωση, τότε επικρατεί ο εγωισμός και ο άνθρωπος γίνεται θύμα τού Πονηρού. Όταν ακόμη, επικρατεί η λογική τής «αμειβόμενης καλοσύνης», τότε ο άνθρωπος γίνεται «μικρός», ελάχιστος από κάθε άποψη. Η πνευματική τελείωση λοιπόν, συνεπάγεται αληθινό ήθος και όχι ηθικιστικές εξάρσεις. Συνεπάγεται γνωριμία με τον Θεό μέσω των Θείων Γραφών, βιωματική επαφή μέσω τής Μυστηριακής ζωής τής Εκκλησίας, ανοιχτές καρδιές, γεμάτες ανιδιοτέλεια. Συνεπάγεται ήθος, σαν αυτό που διδάσκει ο Ιησούς Χριστός και οι Άγιοι μας!